

საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების პოზიციის სტრატეგია

ბათუმა ხარხელაური, სტუ-ს დოქტორანტი

XX

საქართველოს ეკონომიკური განვითარებისათვის გარდაუვალია პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები. ქვეყანა პასიურად არ უნდა ელოდოს მათი საკმარისი ოდენობით შემოდინებას. გულუბრყვილოა იმაზე ფიქრი, რომ საერთო მაკროეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე მიმართული ღონისძიებები, ავტომატურად იმოქმედებს ინვესტიციების მოზიდვაზე და ქვეყნის ეკონომიკის სტრატეგიული დარგების განვითარებისათვის მათ გამოყენებაზე. ამ აზრის ცხოვრებაში დამკვიდრება კი გამოიწვევს ისედაც დროში გაწელილი რეფორმებისა და ტრანსფორმაციის პერიოდის კიდევ უფრო გახანგრძლივებას. ცხადია, რომ, დღემდე მოზიდული კაპიტალი და არსებული შიდა პოტენციალი ვერ გამოვიყენებთ მრეწველობის, სოფლის მეურნეობისა და სხვა წამყვანი დარგების ჯეროვანი განვითარებისათვის. მრავალი ქვეყნის (მექსიკა, ბრაზილია, ჩინეთი, რუსეთი და ა.შ.) გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ ის განვითარება, რომელსაც საფუძვლად უდევს ეფექტური გრძელვადიანი სტრატეგია, მათ შორის პუი-ს მოზიდვის სფეროშიც, ამაღლებს ქვეყნის ეკონომიკის ეფექტურობას. ამ დროს ქვეყანას შესაძლებლობა აქვს მოიძიოს პოტენციური დონორები, მათი კაპი-ტალი და საჭირო ტექნოლოგიები მიმართოს ეკონომიკური ზრდის იმ სფეროში, რომელიც ხელსაყრელია სწორედ ქვეყნისთვის და არა მხოლოდ ინვესტორისათვის.

სასურველი მიზნის მისაღწევად, პუი-ს მოზიდვა და ჩართვა ეკონომიკაში, უნდა განხორციელდეს სპეციალური სტრატეგიის საფუძველზე. არ შეიძლება მისი შეუმუშავების იგნორირება ან გადადება. საქართველომ ისედაც ბევრი დრო დაკარგა თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ ჩვენმა კონკურენტმა რეგიფიენტმა ქვეყნებმა უკვე მოახერხეს და შეიმუშავეს პუი-ს პოლიტიკა, რომელიც მხარდაჭერილია მათი ქვეყნების უმაღლესი სახელისუფლო ორგანოების მხრიდან და მას აქტიურად იყენებენ უცხოურ კაპიტალზე ზემოქმედებისათვის.

ძირითადი კონკურენტები საქართველოსთვის, რომლებიც იბრძვიან პუი-ს მოსაზიდად, არიან ჩვენი მეზობელი, პოსტსაბჭოთა სივრცისა და აღმოსავლეთ ევროპის ის ქვეყნები, რომლებმაც მოახერხეს და გახდნენ ევროკავშირის წევრები. თურქეთი, რუსეთი, ბრაზილია, მექსიკა, ჩინეთი, ინდოეთი სწრაფად პროგრესირებდნენ არა მარტო თავიანთი ბუნებრივი კონკურენტული უპირატესობის, ე.წ. „მსხვილი

მზარდი ბაზების“ ქონის, არამედ პუი-ს პოლიტიკის სრულყოფის საფუძველზე. მათ მოახერხეს ბოლო წლების განმავლობაში მნიშვნელოვნად გაეზარდათ ინვესტიციების ნაკადები ეროვნული ეკონომიკების პრიორიტეტულ დარგებში, რაზეც იმოქმედა მაკრო-ეკონომიკური პოლიტიკის, სპეციფიკური პუი-ს კანონმდებლობის, ინტეგრირებული პოლიტიკური ინსრუმენტების კომბინირებამ.

აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებმა, კერძოდ ჩეხეთმა, პოლონეთმა, უნგრეთმა, ესტონეთმა, ლატვამ, ლიტვამ გააქტიურა ძალისხმევა გონივრული საინვესტიციო კანონმდებლობისა და პოლიტიკის მისაღებად. მათი მიღწევები ევროკავშირიდან პუი-ს მოზიდვაში, წარმოადგენდა ერთ-ერთ მთავარ წინაპირობას მათი ევროპაში ინტეგრაციისათვის. აზიის, ლათინური ამერიკის, აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების მთავრობებმა, გადაწყვიტეს არ ელოდონ შემთხვევის ნებას და დაიწყეს თავიანთი ბაზრების ფართოდ რეკლამირება მსოფლიო არენაზე.

საკუთარი ეროვნული სტრატეგიის შეუმუშავების დროს, რა თქმა უნდა, საფუძვლად უნდა ავიდოთ ის ცოდნა და გამოცდილება, რაც დაგროვილია მსოფლიოში ეკონომიკური პოლიტიკის პუი-ს მოზიდვის სფეროში. დღეისათვის ბევრი ქვეყანა ცდილობს აანაზღაუროს პუი-ს მოზიდვის სფეროში დაკარგული დრო.

საქართველო ისწრაფვის რა, მიიღოს აუცილებელი პუი-ს ნაკადები, ვალდებულია მიიტანოს პუი-ს დონორებამდე ქვეყნის ეკონომიკის ღირსებები, რომლებსაც შეუძლიათ მათი:

- ხარჯების შემცირების უზრუნველყოფა კვალიფიციური სპეციალისტებისა და იაფი მუშახელის გამოყენებით;
- ბუნებრივი რესურსებით მომარაგება;
- შესთავაზოს სამომხმარებლო ბაზარი და შექმნას ბაზა მეზობელი ქვეყნების სამომხმარებლო ბაზრის ათვისებისათვის.

მსგავსი უპირატესობები ძლიერდება:

- განვითარებული ინფრასტრუქტურის არსებობით;
- მაღალკვალიფიციური კადრების ოდენობითა და კარგი საგანმანათლებლო სისტემით;
- ხელსაყრელი გეოგრაფიული ადგილმდებარეობით და ბუნებრივი პირობებით;
- კულტურული სიახლოვით როგორც აზიურ, ისე ევროპულ ქვეყნებთან;
- ხელსაყრელი კლიმატური პირობებითა.

ეს პოტენციალი წარმოადგენს ეროვნული სიმდიდრის იმ მხარეებს, რომლებიც შესაძლებელია გამოყენებულ იქნას პუი-ს მოსაზიდად. მაგრამ იგი შესაძლოა დარჩეს, როგორც აუთენსიკელი პოტენციალი სიმდიდრე, რომელიც ვერ იქცა ქვეყნის რეალურ სიმდიდრედ. იმისათვის, რომ ამოქმედდეს ეს პოტენციალი, უნდა გამოვიყენოთ მთელი რიგი სამეურნეო და ორგანიზაციული ზომების სისტემა, რომელსაც წარმოადგენს პუი-ს პოლიტიკა. მან უნდა შეძლოს შეამციროს სხვაობა უცხოელი ინვესტორებისა და ეროვნულ ეკონომიკის ინტერესებს შორის და მოახდინოს მათი თანხვედრა.

იმისათვის რომ, წამყვანი კომპანიების მოზიდვის შიდა პოტენციალი გარდაქმნათ პუი-ს მოსაზიდ უპირატესობად, ქვეყნის ხელისუფლებამ უდა შეიმუშაოს გონივრული პუი-ს სტრატეგია და დაუყონებლივ დაიწყოს მისი განხორციელება, რაც საშუალებას მოგვცემს:

- ქოტური პუი-ს ნაკადები მიმართულ იქნას საერთო ეროვნული ამოცანების გადასაჭრელად;
- შეჩერდეს სამრეწველო ვარდნა და ტენიების გადინება;
- შევინარჩუნოთ და გავზარდოთ დასაქმება;
- გავზარდოთ გადასახადების გადამხდელთა ბაზა;
- ვუზრუნველყოთ გარემოს დაცვა.

ამრიგად, პუი-ს სტრატეგია საშუალებას მოგვცემს ქვეყანა დავაყენოთ ეკონომიკური განვითარების გზაზე. სულ მცირე, მას შეუძლია ეს ზრდა გადაიყვანოს ახალ, ეფექტურობის უფრო მაღალ საფეხურზე და მისცეს მას დაბალანსებული ხასიათი, ქვეყნის სამეურნეო სტრუქტურის გაუმჯობესების გზით. ამ პროცესში წარმატებით შეიძლება გამოყენებულ იქნას ბიზნეს-ინჟინერინგი, როგორც ერთერთი თანამედროვე მართვის განსაზღვრული ტექნოლოგიები და წესები, რომლის საფუძველია პროცესული ან პროექტული მართვა. “მისი ძირითადი მდგენელები ფუნქციონალური, ორგანიზაციული, ტექნოლოგიური, ინფორმაციული და სხვა საშუალებების ურთიერთდაკავშირებული ერთობლიობაა. როგორც ინტეგრირებული სისტემა, იგი განსაზღვრავს: ა) ბიზნესის განვითარების მიზნებსა და მიმართულებებს; ბ) ბიზნეს-პროცესებსა და ტექნოლოგიებს; გ) ბიზნესის სტრუქტურას; დ) ბიზნესისათვის საჭირო ინფორმაციებსა და რესურსებს.”¹

ყოველივე ეს საფუძველს მისცემს სამამულო წარმოების ოპტიმიზაციას, რაც შეიძლება გამოიხატოს: ა) სამრეწველო საქმიანობა იმპულსს მისცემს ვაჭრობას, საფინანსო და ექსპორტ-იმპორტის ოპერაციებს, რაც საშუალებას მისცემს ქვეყანას აიმაღლოს თავისი სტატუსი; ბ) მსგავსი სტრატეგია

¹ სივინავა ა., ჩხაიძე ზ., ვეშაბიძე შ., სეხნიაშვილი დ., ჩიკვილაძე ნ. „ბიზნეს-ინჟინერინგის თანამედროვე კონცეფცია. ჟურნ. „ბიზნეს-ინჟინერინგი“, N1 2012. გვ 7.

საშუალებას იძლევა გაიზარდოს „პროდუქტიული“ და შემცირდეს “სპეკულაციური“ ინვესტირება; გ) ყველაზე მნიშვნელოვანია, რომ თანამედროვე და ეკოლოგიური ტექნოლოგიების დანერგვა, დაეხმარება ქვეყანას გადაჭრას გარემოს დაბინძურების პრობლემა; დ) პუი-ს საფუძველზე შესაძლებლობა გვეძლევა მრეწველობის სტრუქტურული გარდაქმნის განხორციელებისა.

რასაკვირველია პუი-ს სტრატეგია უნდა დაეფუძნოს დასახული მიზნისაკენ მიმავალ კონცეფციას და ორგანიზაციული ღონისძიებების სისტემას, რომლებიც ამ პროცესს უზრუნველყოფს.

მოვიყვანო წარმატების რამდენიმე ყველაზე მნიშვნელოვან ფაქტორს, რომლებიც პუი-ს სტრატეგიის განხორციელებისათვის აუცილებელ განმსაზღვრელ პირობებს წარმოადგენს:

1) პირველ რიგში უნდა გაუმჯობესდეს შიდა ეკონომიკური კლიმატი. განსაკუთრებით გადასახადებით დაბეგვრისა და კანონმდებლობის ხშირ ცვლილებებთან დაკავშირებული არასტაბილურობა. ცხადი პოლიტიკა დამკაფიო შრომის კოდექსი, კანონმდებლობა საგარეო ვაჭრობის, საკუთრების და გარემოს დაცვის შესახებ, ასევე გონივრული და მასტიმულირებელი საგადასახადო სისტემა საშუალებას მისცემს უცხოელ ინვესტორებს იგრძნონ თავი „უკეთ, ვიდრე შინ“.

ინდუსტრიულად განვითარებულ ქვეყნებში არსებობს იურიდიული ნორმები (მიწის, საკუთრების, დასაქმების შესახებ) და სტაბილური კანონმდებლობა, რომელიც არეგულირებს საგარეო ვაჭრობას, საბანკო საქმიანობას, შრომით ურთიერთობებს და გადასახადებით დაბეგვრას. ჯანსაღი საინვესტიციო კლიმატის შექმნით, როგორც ადგილობრივ ისე უცხოელი ინვესტორებისათვის, ქვეყანა შექმნის ინვესტირებისათვის საიმედო ადრესატის იმიჯს. ამ ქვეყნების მსგავსად, საქართველომ უნდა შექმნას ხელსაყრელი გარემო პირობები ეკონომიკური პოლიტიკის ადაპტირებისა და სრულყოფის გზით.

2) პუი-ს სტიმულირებასა და მოზიდვაზე მიმართული ღონისძიებები ახდენს ხელისუფლების მტკიცე სურვილის დემონსტრირებას, გააუმჯობესოს არსებული მდგომარეობა, რაც თავის მხრივ ზრდის ქვეყნის მიმართ საერთაშორისო ნდობას. რამდენადაც პოტენციურ ინვესტორებს სჭირდებათ წინასწარი მონაცემები ქვეყნისა და ადგილობრივი მწარმოებლების ეკონომიკური მდგომარეობისა და მათი პერსპექტივების შესახებ, აუცილებელია სტატისტიკური მონაცემებისა და მათი დამუშავების მეთოდების, ასევე პრომოუშენის შემდგომი სრულყოფისათვის საჭირო ეფექტური ისტრუმენტების მიღება და მათი ჩართვა აღნიშნულ სტრატეგიაში.

3) აუცილებელია ადგილობრივი და ცენტრალური ხელისუფლების შეთანხმებული მოქმედება, იმისათ-

ვის, რომ უზრუნველყოფილ იქნას კოორდინაცია და თავიდან აცილებულ იქნას უსარგებლო დუბლირებული მოქმედება.

4) მკაფიოდ უნდა ცხადვყოთ, რომ უმაღლეს დონეზე მხარდაჭერის გარეშე პუი ქვეანაში არ შემოვა, რომელიც გარდამავალ პერიოდში განსაკუთრებით საჭიროა. ჩვენი ქვეყნის ამჟამინდელი პრობლემები თავისი სირთულით, შეიძლება შევადაროთ განვითარებული ქვეყნების პრობლემებს, რომლებსაც ისინი წარსულში აწყდებოდნენ. მაგალითად, იაპონია ეკონომიკური რეკონსტრუქციის დროს 1960-70წწ-ში, იძულებული იყო მიეღო სამრეწველო კონკურენტუნარიანობის ამაღლების ფართომასშტაბიანი პროგრამები. ნოუ-ჰაუს მოსაზიდად იაპონელებმა ტნკ-ს ფილიალებთან შედარებით, უპირატესობა მიანიჭეს ერთობლივ საწარმოების შექმნას, შემოიღეს რა სპეციალური საკანონმდებლო აქტები და წამახალისებელი მექანიზმები (მაგ., საგადასახდო განაკვეთები). სელექციურ მოზიდვაზე უარი მხოლოდ 80-იან წლებში ითქვა, როდესაც თვითონ იაპონური კომპანიები გახდნენ მსოფლიო ლიდერები ეკონომიკის უმეტეს მოწინავე დარგებში.

ომის შემდგომმა გერმანიამ, იტალიამ და სამხრეთ კორეამ ასევე სტრატეგიულად დააჩქარა სამრეწველო რეკონსტრუქცია და მოდერნიზაცია. სიცოცხლისუნარიანმა პუი-ს პოლიტიკამ უნდა მოიპოვოს ადმინისტრაციული და ინტელექტუალური მხარდაჭერა უმაღლესი აღმასრულებელი და საკანონმდებლო სახელისუფლო ორგანოების მხრიდან. სისტემური მიდგომა გულისხმობს ყველა პოლიტიკური ძალის ჩაბმასა და ამავე დროს ყველა სტრუქტურის სინერგიის გამოყენებისა და ფუჭი ხარჯების, დუბლირების, გაუგებრობების თავიდან აცილების საშუალებას იძლევა.

მოსაზრებამ იმის შესახებ, რომ შემოსული პუი-ს სწორი ადრესირების შემთხვევაში იგი სასიკეთოდ მოქმედებს სამრეწველო მოდერნიზაციასა და ეკონომიკურ განვითარებაზე, უნდა შეაღწიოს ქვეყნის ყველა უწყებაში, რომელთა მხარდაჭერაც შეუცვლელია.

5) იმისათვის, რომ ქვეყნის პოტენციალი იყოს შეფასებული და რაც შეიძლება მეტად მოთხოვნილი საერთაშორისო არენაზე, პუი-ს სტრატეგიას თავის არსენალში უნდა ჰქონდეს მრავალი საინფორმაციო და პრომოუტორული პროგრამები, რათა საქართველო წარმოჩინდეს როგორც პუი-ს განხორციელებისათვის კეთილსაიმედო ქვეყნად, უნდა ვაწარმოოთ აქტიური PR- და ლობისტური კამპანია ყველა ძირითად პუი-ს დინორ ქვეყნებთან (დასავლეთ ევროპა, აშშ, იაპონია და აზიის ზოგიერთ ქვეყნები). მსგავსი ღონისძიებები დაკავშირებულია დიდ ხარჯებთან, ამიტომ საჭიროა მათი ზუსტი დაგეგმვა შესაბამისი სტრუქტურების მხრიდან.

როგორც საერთაშორისო პრაქტიკა გვიჩვენებს,

უფრო მეტი ეფექტურობისათვის პუი-ს სფეროში მომუშავე სპეციალისტები სასურველია მუშაობდნენ სხვა სახელმწიფო სტრუქტურებისაგან ავტონომიურად. უმეტეს რეგიფიენტ ქვეყნებში ასეთი დამოუკიდებელი სუბიექტები არიან პასუხისმგებელი ქვეყანაში შემავალი ინვესტიციების ნაკადის ზრდასა და მათი ქვეყნისათვის პრიორიტეტული დარგებისაკენ წარმართვაში. უცხოელი ინვესტორები უპირატესობას ანიჭებენ ნეიტრალურ ორგანიზაციებთან ურთიერთობას. მოწინავე ქვეყნებში პუი-ს სტრატეგიის ფორმულირება და რეალიზაცია დაკისრებული აქვთ დამოუკიდებელ პუი-ს სააგენტოებს. ეს სააგენტოები, როგორც წესი დაფუძნებული არიან, როგორც ნახევრად სახელმწიფო დაწესებულებები, რომლებსაც მართავენ პროფესიონალები და მუშაობენ კერძო სექტორთან მჭიდრო კავშირში. საზღვარგარეთ ისინი ფუნქციონირებენ საკუთარი პრომოუტორული კომპანიების მეშვეობით (განსაკუთრებით ძირითად დინორ ქვეყნებში), ასევე ჰყავთ დანიშნული პუი-ს ექსპერტები თავიანთ საელჩოებში. მაგრამ ამაღლოულად ასეთი სააგენტოები ვალდებული არიან მთავრობას მიაწოდონ მათ ხელთ არსებული ინფორმაცია, რომელიც საჭიროა სწორი პუი-ს პოლიტიკის გატარებისათვის.

ქვეყანამ, რომელიც მიზნად ისახავს პუი-ს მოზიდვის გაზრდის სტრატეგიას, სწორად უნდა შეაფასოს თავისი საწყისი პოზიციები ამ სფეროში. ეს გულისხმობს ყველა შესაძლო რისკის განსაზღვრასა და საკუთარი შესაძლებლობების შეფასებას დასახული მიზნის მისაღწევად. სტრატეგიის შემუშავება არ უნდა შემოიფარგლებოდეს მხოლოდ საკუთარი ინტერესების გააზრებით და დასახული მიზნის ფორმულირებით.

საჭიროა პუი-ს სტრატეგიის მომცველი ყველა სამეურნეო სუბიექტის ზუსტი რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების განსაზღვრა. მათი საფრთხეების, ძლიერი და სუსტი მხარეების გამოვლენა საშუალებას იძლევა უფრო რეალური და ეფექტური სამოქმედო პროგრამის შედგენისა.

პუი-ს მოზიდვის სტრატეგიული კონცეფციის არსს წარმოადგენს ეროვნულ ეკონომიკაში მაქსიმალური ოდენობის პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვა, კონკურენტი ქვეყნების გვერდის ავლით.

ასეთი რთული ამოცანის გადაჭრა შესაძლებელია ბიზნესის სფეროში უკვე ფართოდ გამოყენებული სტრატეგიის თეორიის – „კორპორაციული მენეჯმენტის“ საბაზო კონცეფციის გამოყენებით. ასეთი სტრატეგიის თავისებურებას წარმოადგენს უცხოელი ინვესტორების ინტერესების გამოყენება, ეროვნული პრობლემების გადაწყვეტისთვის. თვით ამოცანის ფორმულირება გულისხმობს პუი-ს სტრატეგიის განხორციელებას საჯარო და კერძო სექტორების მჭიდრო თანამშრომლობაზე დაყრდნობით. ამ შემთხვევაში სტრატეგიული ხედვა მოითხოვს ქვეყნის მკაფიო

ორიენტირებს ეკონომიკის განვითარებაში და იმას, თუ რა როლი უნდა შეასრულოს მასში პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა.

პუი-ს პოლიტიკამ, რომელმაც უნდა მოახდინოს პუი-სტრატეგიის რეალიზება უნდა გამოიყენოს ფართოდ მიღებული სტრატეგიული განვითარების პრინციპები. ისინი ხასიათდება:

- შიდა პოტენციალისა და გარემოს მდგომარეობის მუდმივ მონიტორინგით;
- მკაფიო და მიღწევადი მიზანით;
- განჭვრეტადი შედეგით;
- რეალური ვადებით;
- მრავალსაფეხურიანი გეგმებით.

პუი-სთან დაკავშირებული სტრატეგიული მიდგომის თავისებურებები უკავშირდება ამ სტრატეგიის მოქმედების არეალის განსაზღვრას. ეკონომიკის რომელ სფეროში უნდა მოხდეს პუი-ს განხორციელება და ასევე ამ პროცესების მართვა. პუი-სტრატეგიის არეალი შედგება ორი დონისაგან. პუი-ს იმპულსირება ხდება პუი-ს დონორი ქვეყნების მიკროეკონომიკიდან, ხოლო თვით დონორი კერძო ბიზნესის წარმომადგენელია. მათი განხორციელება ასევე მიკროეკონომიკაში ხდება, ოღონდ სულ სხვა მიმღები ქვეყნის მიკროეკონომიკაში. ეს კი გულისხმობს პროცესების მართვას არა მარტო ბაზრის უზილავი ხელით არამედ სახელმწიფოს ჩარევასაც.

პუი-ს სტრატეგიული კონცეფციის ფორმულირება შეუძლებელია თუ ის მოიცავს მხოლოდ ეროვნული ეკონომიკის ფარგლებში მიმდინარე პროცესებს. იგი უნდა რეაგირებდეს პუი-ს მსოფლიო ბაზარზე არსებულ მდგომარეობაზე და მიმდინარე მოვლენებზე. როგორც წესი, სწორედ აქ გამოჩნდებიან როგორც პუი-ს პოტენციური დონორები, ასევე კონკურენტებიც, რომლებიც ძალისხმევას არ იშურებენ იმისათვის რომ, პუი მიიზიდონ თავიანთ ქვეყნებში. ამის გათვალისწინებით პუი-სტრატეგია აგებულ უნდა იქნას პუი-ნაკადების მუდმივი თვალყურის დევნაზე, და შემდგომში კონკურენტების გვერდის ავლით ისინი მოზიდულ იქნას ეროვნულ ეკონომიკაში.

განვსაზღვრავთ რა პუი-ს სტრატეგიის მოქმედების არეალს, რომელიც შედგება როგორც შიდა ასე მსოფლიო ბაზრებისაგან, გადავდივართ მისი სტრუქტურების განხილვაზე, რომლებიც ცალკეული ფუნქციონალური ბლოკებისაგან შედგება. პუი-ს დახმარებით სტრატეგიული განვითარების ფორმირება პირველსავე ეტაპზე გულისხმობს სამი ბლოკის გამოყენებას:

1. მიზანმიმართული პუი-ს დონორების მოძიება;
 2. პუი-ს მოზიდვაში კონკურენტებისათვის გვერდის ავლა;
 3. ეროვნულ ბაზარზე პუი-ს განხორციელებისათვის საჭირო რეჟიმის ოპტიმიზაცია.
- სტრატეგიული დაგეგმარების პირველი ბლოკის

მიზანს წარმოადგენს გლობალური პუი-შესაძლებლობების გამოვლენა და გამოყენება. ის ეფუძნება უცხოური კაპიტალის მიწოდების პროგნოზირებას და კონკრეტული დონორების მოძიებას.

მეორე ბლოკი ემსახურება იმ ამოცანის შესრულებას, რომელიც გულისხმობს იმ საფრთხეებისა და რისკების შემცირებას, რომელიც შესაძლოა თან ახლდეს მნიშვნელოვანი სამრეწველო და სხვა პროექტების დაკარგვას კონკურენტი ეკონომიკების სასარგებლოდ.

მესამე ბლოკის ამოცანაა წარმოაჩინოს ქვეყნის, როგორც პუი-ს მიმღები ქვეყნის კონკურენტული უპირატესობები, და განსაზღვროს პუი-ს ეფექტური მიმართულებები. ამისათვის საჭიროა გაირკვეს:

- ა) ქვეყნის ეკონომიკის ძლიერი და სუსტი მხარეები;
- ბ) მოხდეს გამოვლენილი სუსტი მხარეების სისტემატიური აღმოფხვრა და მოსალოდნელი საფრთხეების განეიტრალება.

პუი-ს სტრატეგიის მესამე ფუნქციონალურ ბლოკში მუშაობა გულისხმობს ისეთი ინსტრუმენტის გამოყენებას, როგორც არის SWOT-ანალიზი. მასში ფიქსირდება ის ძლიერი აქტივები (წარმატების ფაქტორები), რომლებიც უკვე მოქმედებენ და ის შესაძლებლობები, რომლებიც ქვეყანას აქვს, მაგრამ ჯერჯერობით ვერ ან არ იყენებს. მათი რეალიზება აუცილებელია, მაგრამ ამისათვის გარკვეული ძალისხმევა არის საჭირო. SWOT-ანალიზი მოიცავს კიდევ ორ ბლოკს, სადაც დაფიქსირებულია ქვეყნის სუსტი მხარეები და ყველა ის მოსალოდნელი საფრთხე, რომლებიც შესაძლოა თან ახლდეს სტრატეგიული მიზნის რეალიზებას.

პუი-ს მოზიდვის სტრატეგია, როგორც ყველა სხვა დანარჩენი სტრატეგია, უნდა ეფუძნებოდეს საკუთარი შესაძლებლობების გამოყენებასა და არსებული შიდა პოტენციალის ამოქმედებას, რათა მოხდეს სისუსტეების აღმოფხვრა და დასახული მიზნის მიღწევის საფრთხეების განეიტრალება. პუი-სთან მიმართებაში მსგავსი ქმედებები გულისხმობს, საქართველოს, როგორც რეციფიენტი ქვეყნის წარმატების ძირითადი ფაქტორების - ეროვნული უპირატესობების - მუდმივად განმტკიცებას. ასევე მუდმივად უნდა ხდებოდეს იმ სისუსტეების მინიმუმამდე დაყვანა, რომლებიც ხელს უშლიან პუი-ს მოზიდვას. ამავედროულად ქვეყანამ უნდა ისარგებლოს იმ შესაძლებლობებით, რომლებიც მოცემულ მომენტში ყალიბდება საერთაშორისო ბიზნესკავშირებით და ხდებოდეს პუი-ს ნაკადებისათვის მოსალოდნელი საფრთხის გამოვლენა. ზემოთ აღნიშნული საკითხების წარმოჩენა (წარმატების ძირითადი ფაქტორი, სისუსტე, შესაძლებლობა, საფრთხე) წარმოადგენს მნიშვნელოვან ანალიტიკურ მასალას, რომელიც პუი-ს პოლიტიკის განსაზღვრად არის საჭირო.

გთავაზობთ საქართველოსათვის პუი-ს SWOT-ანალიზს, რომელიც ასე გამოიყურება

ძლიერი მხარეები: 1. ადამიანური რესურსები და მათი კვალიფიკაცია; 2. ნედლეულის ბაზა; 3. დემოკრატიული პოლიტიკური სისტემა; 4. განვითარებული ინფრასტრუქტურა; 5. ქვეყანა წარმოადგენს დამაკავშირებელ რგოლს აღმოსავლეთ და დასავლეთ ბაზრებს შორის.	სისუსტეები: 1. სამამულო წარმოების დაბალი ღირებულება; 2. ადგილობრივ პროდუქციის მაღალ ხარისხზე ორიენტაციის უქონლობა; 3. არათანაბარი კონკურენცია; 4. საქმიანი ეთიკისა და კორპორაციული მმართველობის დაბალი ღირებულება; 5. ბიზნესთან დაკავშირებული კანონმდებლობის ხშირი ცვლილება; 6. გარემოს დაცვის პრობლემები
შესაძლებლობები: 1. მსოფლიო ეკონომიკური ინტეგრაცია; 2. გაჯერებული ბაზრები და მძაფრი კონკურენცია. აუთვისებელი ეროვნული და მეზობელი ეკონომიკების ბაზრები; 3. საგარეო ვაჭრობის პუი-ით ჩანაცვლების ტენდენცია.	საფრთხეები: 1. რეფორმების ჩავარდნა; 2. ეკონომიკური კრიზისის გაღრმავება; 3. პოლიტიკური დესტაბილიზაცია; 4. კონკურენცია სხვა აუთვისებელი ბაზრების მხრიდან 5. “ძალის პოზიცია” უცხოური ტენკების მხრიდან. 6. ცვლილებების მიმართ შიდა წინააღმდეგობა.

უცხოური კაპიტალის მოსაზიდად წარმატების ძირითადი ფაქტორების რეალიზაციისაკენ, სისუსტეების აღმოფხვრისაკენ და საფრთხეების ნეიტრალიზებისაკენ მართული ქმედებები წარმატებული იქნება თუ ის დაფუძნებულია ეტაპობრივად შესასრულებელ, გონივრულ კადებში გაწერილ გეგმას. ასევე უზრუნველყოფილი შესაბამისი ფინანსური, ადამიანური და ტექნოლოგიური რესურსებით. ეს მნიშვნელოვანია იმდენად, რამდენადაც ყველაზე საუკეთესო გეგმაც კი ვერ იძლევა სასურველ ეფექტს თუ თუ მისი რეალიზება არ ხდება დროულად და მასში გაწერილი ღონისძიებები არ ხორციელდება მაშინ როდესაც საჭიროა.

ლიტერატურა:

1. სიჭინავა ა., ხარხელაური ხ., „საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დინამიკა და სტრუქტურა“, საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის “ეკონომიკური პოლიტიკა და ბიზნეს პროცესების მართვა” კრებული.თბ. სტუ. 2011წ. გვ. 352-356;
2. სიჭინავა ა., ჩხაიძე ზ., ვეშაბიძე შ., სეხნიაშვილი დ., ჩიკვილაძე ნ. „ბიზნეს -ინჟინერინგის თანამედროვე კონცეფცია. ჟურნ. „ბიზნეს- ინჟინერინგი“, №N1 2012. გვ 7;
3. Sichinava A., “Intellectual investment management.” The international scientific conference, dovouted to the anniversary of academician I.V. Prangishvili “Information and computer technologies, modelling, control”, Tbilisi, Georgia, november 1-4, 2010 pp. 147-148.
4. Baratashvili E., Sichinava A., Bulia L. „ Social and economic aspects of EU-Georgia relations under the European neighborhood policy”, <http://www.ca-c.org>. The Caucasus & globaliza-tion,

- Jurnal of Social, Political and Economic Studeies, Sweden, Publishing house CA@CC Press, 2010.
5. UNCTAD World Investment Reports 2010.
 6. Фишер Пауль, Привлечение прямых иностранных инвестиций в Россию: 5 шагов к успеху Наука, 2004.

Khatuna Kharkhelaury
PhD student of GTU

ATTRACTING FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN GEORGIA AND FDI - STRATEGY

SUMMARY

This article substantiates the necessity of developing the strategy of Attracting foreign direct investments. At least, what he is able to transfer the country's economic growth to the higher level of efficiency and and give him a balanced character, improving the country's economic structure. In doing this, we can use the business – engineering's modern concept. What functional blocks it must have. The article describes the author's vision of how to develop such a strategy. It should be based on three main functional blocks: 1.the purpose looking for of the FDI - donors; 2. catching-up of competitors for the attracting of the FDI ; 3. the optimization of economy's policy in the National market for the implementation FDI. What tools can also help FDI - policies to implement this strategy. Including country's SWOT-Analysis, as a host of FDI. There are as of the host country's strengths and weaknesses, also the opportunities and potential threats.